

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Миколаївського національного університету

імені В. О. Сухомлинського

В. Д. Будак

2021 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ІЗ ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
СТУПЕНЯ МАГІСТРА
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ**

Розглянуто та схвалено

на засіданні приймальної комісії

МНУ імені В. О. Сухомлинського

(протокол № 3 від «15» лютого 2021 року)

МИКОЛАЇВ 2021

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ	4
3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	5
4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	12
5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	13

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму фахового вступного випробування зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266) розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра відповідної спеціальності.

До вступного фахового випробування за освітньою магістерською програмою «Педагогіка вищої школи» допускаються особи, які мають диплом бакалавра, магістра або спеціаліста. Програма визначає перелік питань, обсяг, складові та технологію оцінювання знань абітурієнтів під час вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня теоретичної та практичної підготовки абітурієнтів до успішного засвоєння освітньої програми магістерської підготовки «Педагогіка вищої школи»; з'ясування рівня обізнаності вступника в питаннях майбутньої професійної діяльності.

Вступні випробування до магістратури проводяться у формі, встановленій Правилами прийому до Університету

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступник повинен *знати*:

- законодавче та нормативно-правове забезпечення освіти;
- структуру освіти в Україні та інших країн;
- структуру і зміст навчального процесу в освітньому закладі;
- основи організації роботи педагогічних працівників та адміністрації закладів освіти;
- специфіку професійної діяльності педагога;
- принципи розробки педагогічних технологій освітньо-виховної взаємодії зі здобувачами освіти;
- різноманітні дослідно-експериментальні форми педагогічної діяльності;
- засоби активізації пізнавальної діяльності учнівської аудиторії;
- методи забезпечення ефективного управління навчально-творчою діяльністю здобувачів освіти.

Вступник повинен *вміти*:

- творчо застосовувати знання і способи діяльності, засвоєні під час викладання навчальних дисциплін;
- планувати, організовувати і аналізувати різноманітні види навчальних і позааудиторних занять;
- використовувати у педагогічній практиці найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку особистості;
- організовувати і проводити науково-методичну роботу;

- розробляти ефективну дидактичну систему організації освітнього процесу;
- використовувати сучасні педагогічні технології організації освітньо-виховного процесу;
- використовувати засоби активізації навчально-творчої діяльності аудиторії слухачів та інноваційні методи навчання;
- апробувати інноваційні прийоми, методи та засоби навчання і виховання, що застосовуються в системі педагогічного процесу.

3. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

I. Програма навчальної дисципліни «Педагогіка»

1. Загальні основи педагогіки.

Поняття про педагогіку як науку.

Предмет і завдання педагогіки.

Основні категорії педагогіки.

Система педагогічних наук.

Зв'язок педагогіки з іншими науками.

Етапи здійснення педагогічного дослідження.

Методи науково-педагогічних досліджень та їх характеристика: емпіричні (педагогічне спостереження, бесіда, педагогічний експеримент, педагогічне опитування, вивчення шкільної документації та учнівських робіт, рейтингу тощо); теоретичні (аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, класифікація, узагальнення, абстрагування, моделювання); соціометрії; математичні та статистичні методи (реєстрування, ранжування, вимірювання)

Поняття про особистість, індивідуальність, індивід.

Об'єктивні та суб'єктивні фактори формування особистості, їх особливості і взаємозв'язок.

Види розвитку і формування особистості: стихійний, цілеспрямований, саморозвиток і самоформування.

2. Теорія освіти і навчання (дидактика)

Виникнення і розвиток дидактики.

Основні категорії дидактики: процес навчання, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, форми і засоби навчання.

Поняття про процес навчання.

Структура процесу навчання.

Пояснювально-ілюстративний (інформаційний), проблемно-пошуковий і дослідницький підходи до навчання.

Основні функції навчання: освітня, розвивальна, виховна та їх взаємозв'язок.

Закономірності навчання.

Поняття принципів навчання та їх класифікація.

Діяльність учителя у процесі навчання: планування, організація та здійснення навчальної діяльності, контроль за навчальним процесом, стимулювання активності учнів під час навчання, аналіз результатів діяльності.

Поняття змісту освіти в національній школі.

Загальна, політехнічна та професійна освіта.

Поняття навчальних планів, програм, підручників і навчальних посібників.

Поняття про методи і методичні прийоми.

Класифікація методів навчання.

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні.

Поняття форм організації навчання.

Класифікація форм організації навчання: за кількістю учнів, місцем навчання, тривалістю навчання тощо.

Урок як провідна форма організації навчання.

Форми організації діяльності учнів на уроці: індивідуальна, парна, групова, колективна.

Типи і структура уроків.

Педагогічні вимоги до побудови уроку: постановка мети, завдань, обладнання уроку; дотримання реалізації функцій уроку; врахування особистого досвіду учнів; розвиток мотивації навчання; організація різних видів діяльності на уроці; контроль за пізнавальною діяльністю учнів і зворотні зв'язки.

Екскурсія, домашні завдання, самостійна робота, додаткові заняття, факультативи, практикуми, семінари, лекції та їх характеристика.

Нетрадиційні форми навчальних занять.

Засоби навчання. Класифікація засобів навчання.

Використання технічних засобів і комп'ютерної техніки у навчанні.

Поняття і основні види контролю успішності учнів.

Види оцінювання: поточне, тематичне, підсумкове.

3. Теорія виховання

Процес виховання та його специфічні риси.

Компоненти і рушійні сили процесу виховання.

Етапи процесу виховання.

Управління процесом виховання.

Перевиховання: зміст, функції та етапи.

Самовиховання: поняття, умови, етапи і прийоми.

Основні закономірності процесу виховання.

Принципи виховання: цілеспрямованість його на засвоєння молоддю загальнолюдських духовних цінностей, зв'язок з життям; єдність свідомості і поведінки; виховання у праці і колективі тощо.

Принципи національного виховання: народність, природовідповідність, демократизація, гуманізація, культуровідповідність, безперервність тощо.

Основні напрями виховання: розумове, правове, екологічне, трудове, сімейне тощо.

Особливості змісту виховання в сучасній школі: виховання громадянської культури, виховання розумової культури, філософсько-світоглядна підготовка, виховання основ моральної культури, виховання екологічної культури, трудове виховання і профорієнтація, виховання естетичної культури, виховання фізичної культури.

Державні документи та Концепція про національне виховання.

Поняття про методи, методичні прийоми, засоби виховання та їх класифікації.

Методи усвідомлення цінностей суспільства.

Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки.

Методи стимулювання поведінки і діяльності.

Методи педагогічної підтримки.

Методи контролю й аналізу ефективності виховного процесу.

Поняття позакласної та позашкільної виховної роботи.

Різноманітність масових, групових та індивідуальних форм позакласної роботи.

Позашкільні заклади освіти та їх роль у вихованні учнів.

Поняття про дитячий колектив, його ознаки та структура.

Дитячі та юнацьких формальні та неформальні організації.

Учнівське самоврядування.

Виховний вплив колективу.

Завдання і функції класного керівника.

Робота класного керівника щодо формування учнівського колективу.

4. Школознавство.

Органи управління освітою та їх функції.

Принципи управління освітою.

Керівництво навчально-виховною роботою в школі.

Планування роботи школи.

Особливості внутрішкільного контролю.

Поняття методичної роботи в школі.

Форми методичної роботи в школі та їх характерні ознаки.

Поняття кращого педагогічного досвіду. Вивчення передового педагогічного досвіду.

Узагальнення і поширення педагогічного досвіду. Наукова організація педагогічної праці.

5. Історія педагогіки

Джерела історії педагогіки, їх класифікація.

Педагогіка давнього світу.

Спартанська система виховання.

Ідея розвитку особистості в Афінійській системі виховання.

Система виховання й шкільна освіта у Стародавньому Римі.

Педагогічні ідеї Демокрита, Сократа, Платона, Аристотеля та Квінтіліана.
Система середньовічних шкіл.

Лицарська система виховання.

Навчання й виховання дівчат в епоху Середньовіччя.

Організація навчання у перших університетах.

Основні ознаки гуманістичної педагогіки в епоху Відродження.

Педагогигуманісти: В. да Фельтре, Ф. Рабле, Е. Роттердамський, М. Монтень. Педагогічні погляди Т. Мора і Т. Кампанелли.

Характеристика єзуїтського виховання й освіти.

Школи нового типу: гімназії, колегіуми, державні та приватні школи для дівчат.

Педагогічна система Я. А. Коменського (XVII ст.).

Класно-урочна система та принципи навчання за Я. Коменським. «Велика дидактика» - зміст та провідні положення наукової праці вченого.

Педагогічні ідеї Д. Локка.

Зміст педагогічної теорії Ж.-Ж. Руссо.

Проблеми народної освіти у період французької революції кінця XVIII ст.

Педагогічна система Й. Песталоцці. Принципи навчання за Й. Песталоцці.
Вчений про методику початкового навчання.

Загальнопедагогічні ідеї та принципи А. Дістервега. Погляди вченого про вчителя і його підготовку.

Педагогічна теорія Й. Гербарта. Методологічні засади педагогіки за Й. Гербартом. Структура процесу навчання і його ступені. Вчений про методи навчання. Система морального виховання у працях вченого.

Педагогічне вчення Ф. Фребеля. Вчений про дошкільне виховання.

Педагогічні погляди і діяльність Л. Толстого.

Педагогічні погляди П. Лесгафта і С. Шацького.

Педагогічна система М. Монтесорі.

Педагогічні ідеї Дж. Дьюї.

Теорія «громадянського виховання» і «трудової школи» Г. Кершенгштейнера.

Українська народна педагогіка.

Освіта і виховання у Київській Русі.

Виникнення і розвиток братських шкіл в Україні. С

истема виховання козацької молоді (січові, мистецькі, полкові школи).

Острозька академія: зміст та організація навчання.

Києво-Могилянська академія: організація та методи навчання.

Педагогічні погляди Г.С. Сковороди.

Педагогічна діяльність М. В. Ломоносова.

Педагогічні погляди О. В. Духновича.

Етнографічні розвідки М. І. Костомарова.

Ідея національного виховання М. П. Драгоманова.

Педагогічна система К. Д. Ушинського. К.Ушинський – основоположник наукової педагогіки і реформи школи. Педагогічна діяльність і погляди

П.Блонського, С.Шацького, Г.Ващенко та їх вплив на розвиток української педагогіки.

Ідеї національної школи та рідномовного виховання С.Русової та І.Огієнка.

Педагогічна система А.Макаренка. Педагогічна спадщина А. Макаренка. Питання трудового виховання і навчання дітей у роботах А. Макаренка.

Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В.Сухомлинського. Вчений і народна педагогіка.

Новаторська педагогіка 80-90 – х років (В. Шаталов, М. Гузик, О. Захаренко та ін.).

Освіта в Україні на сучасному етапі духовного та національного відродження.

Провідні соціально-економічні чинники, що впливають на еволюцію освітніх систем.

Характеристика освітньої системи в США.

Освітня система Великобританії.

Система освіти Німеччини. Освітня система Франції.

Освітня система Японії.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ ІЗ ПЕДАГОГІКИ

1. Предмет і завдання педагогіки.
2. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
3. Основні категорії педагогіки.
4. Етапи здійснення педагогічного дослідження.
5. Поняття методів науково-педагогічних досліджень та їх класифікація.
6. Емпіричні методи дослідження та їх характеристика.
7. Теоретичні методи педагогічних досліджень та їх характеристика.
8. Поняття про особистість, індивідуальність, індивід.
9. Об'єктивні та суб'єктивні фактори формування особистості.
10. Види розвитку і формування особистості: стихійний, цілеспрямований, саморозвиток і самоформування.
11. Основні категорії дидактики: процес навчання, принципи навчання, зміст освіти, методи навчання, організаційні форми навчання та ін.
12. Процес навчання і його структура.
13. Закономірності навчання та їх характеристика.
14. Принципи навчання та їх характеристика.
15. Пояснювально-ілюстративний (інформаційний), проблемно-пошуковий і дослідницький підходи до навчання.
16. Основні функції навчання: освітня, розвивальна, виховна та їх взаємозв'язок.
17. Діяльність учителя у процесі навчання: планування, організація та здійснення навчальної діяльності, контроль за навчальним процесом, стимулювання активності учнів під час навчання, аналіз результатів діяльності.
18. Зміст освіти в національній школі.

19. Загальна, політехнічна та професійна освіта.
20. Поняття навчальних планів, програм, підручників і навчальних посібників.
21. Методи і методичні прийоми.
22. Класифікація методів навчання.
23. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
24. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
25. Методи контролю і самоконтролю в навчанні.
26. Форми організації навчання та їх класифікація.
27. Урок як основна форма організації навчання.
28. Форми організації діяльності учнів на уроці: індивідуальна, парна, групова, колективна.
29. Типи уроків та їх характеристика.
30. Нетрадиційні форми навчальних занять.
31. Засоби навчання та їх призначення.
32. Комп'ютерне навчання у закладі освіти.
33. Поняття і види контролю учнів.
34. Види оцінювання: поточне, тематичне, підсумкове.
35. Процес виховання та його специфічні риси.
36. Перевиховання: зміст, функції та етапи.
37. Самовиховання: поняття, умови, етапи і прийоми.
38. Основні закономірності процесу виховання.
39. Принципи виховання та їх характеристика (цілеспрямованість, зв'язок з життям; єдність свідомості і поведінки; виховання у праці і колективі тощо).
40. Основні напрями виховання: розумове, правове, екологічне, трудове, сімейне тощо
41. Принципи національного виховання: народність, природовідповідність, демократизація, гуманізація, культуровідповідність, безперервність тощо.
42. Зміст виховання у сучасній школі.
43. Поняття про методи виховання та їх характеристика.
44. Форми організації виховної роботи у закладі освіти.
45. Позакласна виховна робота.
46. Позашкільна виховна робота.
47. Поняття про дитячий колектив, його ознаки та структура.
48. Дитячі та юнацькі формальні та неформальні організації.
49. Учніське самоврядування.
50. Робота класного керівника щодо формування учнівського колективу.
51. Органи управління освітою та їх функції.
52. Принципи управління освітою.
53. Керівництво навчально-виховною роботою в школі.
54. Планування роботи школи.
55. Особливості внутрішкільного контролю.
56. Поняття методичної роботи в школі.
57. Форми методичної роботи в школі та їх характерні ознаки.
58. Поняття кращого педагогічного досвіду.

59. Вивчення передового педагогічного досвіду.
60. Узагальнення і поширення педагогічного досвіду.
61. Джерела історії педагогіки, їх класифікація.
62. Система виховання дітей і молоді у Древній Греції та Стародавньому Римі.
63. Педагогічні ідеї Демокрита, Сократа, Платона, Аристотеля та Квінтіліана.
64. Організація навчання у перших університетах у Середньовічній Європі.
65. Педагоги-гуманісти: В. да Фельтре, Ф. Рабле, Е. Роттердамський, М. Монтень.
66. Педагогічні погляди Т. Мора і Т. Кампанелли.
67. Школи нового типу в європейських країнах у період Відродження: гімназії, колегіуми, державні та приватні школи для дівчат.
68. Педагогічна система Я. А. Коменського (XVII ст.).
69. Педагогічні ідеї Д. Локка, Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці.
70. Педагогічне вчення А. Дістервега, Й. Гербарта й Ф. Фребеля.
71. Педагогічні погляди і діяльність Л. Толстого, П. Лесгафта і С. Шацького.
72. Педагогічна система М. Монтесорі.
73. Педагогічні ідеї Дж. Дьюї та Г. Кершенштейнера.
74. Українська народна педагогіка.
75. Освіта і виховання у Київській Русі.
76. Виникнення і розвиток братських шкіл в Україні.
77. Система виховання козацької молоді (січові, мистецькі, полкові школи).
78. Острозька і Києво-Могилянська академії: зміст та організація навчання.
79. Педагогічні погляди Г.С. Сковороди.
80. Педагогічна діяльність М. В. Ломоносова, О. В. Духновича і М. І. Костомарова.
81. Ідея національного виховання М. П. Драгоманова.
82. К.Ушинський – основоположник наукової педагогіки і реформи школи.
83. Педагогічна діяльність і погляди П.Блонського, С.Шацького, Г.Ващенко та їх вплив на розвиток української педагогіки.
84. Ідеї національної школи та рідномовного виховання С.Русової та І.Огієнка.
85. Педагогічна система і спадщина А.Макаренка.
86. Педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В.Сухомлинського.
87. Новаторська педагогіка 80-90 – х років (В. Шаталов, М. Гузик, О. Захаренко та ін.).
88. Освіта в Україні на сучасному етапі духовного та національного відродження.

89. Провідні соціально-економічні чинники, що впливають на еволюцію освітніх систем.

90. Освітні системи розвинутих країн світу: характерні ознаки.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування.

Для проведення тестування формуються екзаменаційні групи в порядку реєстрації документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Голова фахової атестаційної комісії, який відповідає за проведення вступного випробування, попередньо складає необхідні екзаменаційні матеріали: програми фахових вступних випробувань, тестові завдання, критерії оцінювання відповіді вступника.

Тестові завдання складаються відповідно до Програм фахових вступних випробувань. Програми фахових вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського (<http://www.mdu.edu.ua>).

Фахове вступне випробування проводиться у строки, передбачені Правилами прийому до Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського.

Розклад фахових вступних випробувань, що проводяться МНУ імені В. О. Сухомлинського, затверджується головою Приймальної комісії і оприлюднюється шляхом розміщення на веб-сайті МНУ імені В. О. Сухомлинського та інформаційному стенді Приймальної комісії не пізніше ніж за три дні до початку прийому заяв та документів для вступу на навчання за відповідними ступенями та формами навчання.

На тестування вступник з'являється з паспортом.

Вступник одержує варіант завдання, який містить 20 тестових завдань, для кожного з яких передбачено 4 варіанти відповідей.

Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестового завдання відводиться 2 астрономічні години (120 хвилин).

За результатами вступних випробувань проводиться оцінка рівня фахових знань за такими критеріями:

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100-200
0	не склав
1	не склав
2	не склав
3	не склав
4	не склав
5	100
6	107

7	114
8	121
9	128
10	135
11	142
12	149
13	156
14	163
15	170
16	176
17	182
18	188
19	194
20	200

Апеляція вступника щодо екзаменаційної оцінки (кількості балів), отриманої на вступному випробуванні у МНУ імені В. О. Сухомлинського, повинна подаватись особисто вступником не пізніше наступного робочого дня після оголошення екзаменаційної оцінки.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Братко М.В., Хоружа Л. Л. (2018) Модель педагогічної освіти сучасного університету. Неперервна професійна освіта: теорія і практика (3-4). с. 7- 13. ISSN 1609-8595
2. Братко М.В., Хоружа Л.Л., Мельниченко О.В., Котенко О.В., Прошкін В.В. (2019) Вивчення компетенції викладача вищої школи в Україні: діагностика та аналітика The New Education Review (55(1)). с. 233-245. ISSN 1732-6729. SCOPUS
3. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. Посібник. Вид. 4: переробл. доп. К.: Академвидав, 2014. 616 с. (базовий підручник)
4. Зайченко І. В. Педагогіка: підручник для студентів вищих навч. закладів. – 3-е вид. Київ: Видавництво Ліра-К., 2016. 608 с.
5. Медвідь Л.А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні: Навч.посіб. К.: Вікар, 2003. 335 с.
6. Сучасні акмеологічні дослідження: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: моногр. / редкол.: В.О.Огнев'юк, С.О.Сисоєва, Я.С.Фруктова. – К.:Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2016.– 912 с.

Додаткова література

7. Методичний вісник : Портфоліо як засіб підвищення якості освіти. / Упор. Л. Скальська, О. Нижник, А. Дутчак, С. Клімковська. Івано-Франківськ : ОІППО, 2009. Вип. 2. 60 с. 10.
8. Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад. : І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш й ін. ; за ред. Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 100 с. 11.
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс] : схвалено Указом Президента України від 25 черв. 2013 року № 344/2013. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
10. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) / Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти. К.: ТОВ “ЦС”, 2015. 32 с. Режим доступу : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-andguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
11. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем / О. В. Сухомлинська. К.: А.П.Н., 2003. 68 с.
12. Хоружа Л. Л. У пошуках нової педагогіки: критичний аналіз. Неперервна професійна освіта: теорія і практика: науково-методичний журнал / Гол ред. С. О. Сисоєва. Київ: Видавництво ВП «Едельвейс», 2016. № 3 – 4 (48–49). С. 7 – 11 (Index Copernicus).

